

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/65/2019
Identifikačné číslo spisu: 4018200473
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4018200473.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobcu: G.. Z.B. W., bytom B., B. V. X, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky Bratislava, Kutuzovova 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SEĽUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/59/2018-88 zo dňa 28. januára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/59/2018-88 zo dňa 28. januára 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd alebo správny súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 23Sa/59/2018-88 zo dňa 28. januára 2019 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SEĽUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018, žiadajúc správny súd, aby napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Správny súd žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z predloženého administratívneho spisu mal preukázané, že žalovaný rozhodnutím č. SEĽUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018 podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v spojení s § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. VÚSZ-65206053323601/2018 z 09. 03. 2018,

ktorým podľa § 105 ods. 4 písm. a/ zákona č. 328/2002 žalobcovi nezvýšil výsluhový dôchodok, potvrdil. Prvostupňový správny orgán predmetným rozhodnutím zo dňa 09. 03. 2018 nezvýšil výsluhový dôchodok žalobcovi na základe jeho žiadosti zo dňa 10. 01. 2018, ktorým požiadal Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia o prepočítanie a zvýšenie výsluhového dôchodku ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku, t.j. 62 rokov k 31. 08. 2015. Zvýšenie požadoval aj z dôvodov neoprávneného krátenia pôvodne priznaného výsluhového príspevku a nezapočítania doby štúdia v prvom a druhom ročníku na vojenskej strednej odbornej škole. V odôvodnení uvedeného rozhodnutia prvostupňový správny orgán konštatoval, že pre vznik nároku na výsluhový príspevok a jeho výšku v zmysle zákona č. 76/1959 Zb. bola rozhodujúca výlučne len doba služby v ozbrojených silách. Doba štúdia na vojenskej strednej odbornej škole, okrem výkonu základnej vojenskej služby, počas štúdia v II. a III. ročníku a doba civilného zamestnania sa ani podľa jedného podľa zákonných ustanovení nepovažuje za dobu vojenskej služby, resp. služobného pomeru. Študent počas štúdia nebol v služobnom pomere, pretože ešte nemal skončenú vojenskú službu. Právny dôvod na prepočítanie výsluhového dôchodku žalobcu nebol dôvodný, a taktiež nebolo dôvodné ani započítať dobu štúdia v I. a II. ročníku vojenskej strednej odbornej školy, ani doby civilného zamestnania do doby trvania služobného pomeru. Výsluhový dôchodok žalobcovi od 01. 05. 1998 bol poskytovaný v súlade s právnou úpravou.

3. Krajský súd poukazom na právnú úpravu ustanovenú v § 33 ods. 3 zákona č. 76/1959 Zb. v § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Zb., v § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., ktorú citoval konštatoval, že vo veci nebolo sporné, že žalobca bol vojakom z povolania od 01. 08. 1972 a zo služobného pomeru bol žalobca prepustený dňom 28. 02. 1998 na vlastnú žiadosť. Žiadosťou zo dňa 11. 03. 1998 žalobca požiadal Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia o výsluhový dôchodok. Služobný pomer žalobcu, vrátane doby základnej vojenskej služby, trval 27 rokov, 6 mesiacov a 28 dní. Rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa 17. 03. 1998 bol žalobcovi priznaný od 01. 03. 1998 do 30. 08. 2013 výsluhový príspevok vo výške 6.220,-Sk podľa § 33 ods. 1 písm. c/ zákona č. 76/1959 Zb., podľa ktorého vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a/ až c/ a e/ až g/ a ods. 2 patrí výsluhový príspevok do 60 rokov veku vo výške 30 % platu, ak konali službu v ozbrojených silách po dobu najmenej 20 rokov. Táto výmera sa zvyšuje za 21 a každý ďalší ukončený rok služby o 1 % platu, teda za 27 skončených rokov služby v ozbrojených silách odvolateľovi patril výsluhový príspevok vo výške 37 % z platu, t.j. 7.860,-Sk. Keďže žalobca ukončil služobný pomer 28. 02. 1998 a k tomuto dátumu nedosiahol vek aspoň 55 rokov, nárok na starobný dôchodok mu podľa § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nevznikol. Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia žalobcovi, priznaný výsluhový dôchodok sa priebežne zvyšoval v súlade s ustanoveniami o zvyšovaní výsluhového dôchodku podľa zákona č. 114/1998 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 01. 05. 1998 a s účinnosťou od 01. 07. 2002 podľa zákona č. 328/2002 Z. z., ktorým bol predchádzajúci zákon zrušený. Žalobca ukončil pracovný pomer na vlastnú žiadosť dňa 28. 02. 1998 a k tomuto dátumu nedosiahol vek aspoň 55 rokov, preto mu nárok na starobný dôchodok podľa § 132 zákona č. 100/1988 nevznikol.

4. Krajský súd považoval za nedôvodnú námietku žalobcu, že mu nebola do výsluhového príspevku, resp. výsluhového dôchodku započítaná doba štúdia v I. a II. ročníku VSOŠ od 01. 09. 1968 do I. kategórie funkcií. Správny súd uviedol, že žiaci I. a II. ročníka VSOŠ sa štúdiom pripravovali na službu vojaka z povolania a neboli vojakmi v činnnej službe. Vojenskú základnú službu vykonávali počas štúdia v III. a IV. ročníku VSOŠ. Prijatím žiaka na štúdium na VSOŠ po skončení povinnej školskej dochádzky týmto žiakom v roku, v ktorom dovŕšili 17. rok veku vznikla branná povinnosť podľa branného zákona, avšak neboli povolaní na výkon základnej vojenskej služby. Výkazovanie doby základnej služby poslucháčov a žiakov základných vojenských škôl z radov občianskej mládeže bolo upravované aj smernicami. Nariadením náčelníka generálneho štábu Československej ľudovej armády č. 11 z 02. 08. 1985 bola vydaná smernica náčelníka kádrovej správy ministerstva obrany pre spracovanie výkazu dôb a kategórií funkcií rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, zabezpečení peňažnými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie. V danej súvislosti správny súd poukázal na právnú úpravu ustanovenú v 3. bode prílohy č. 2 a v prílohe č. 3 k smernici č. 11/1985, ktorú citoval. Ďalej krajský súd uviedol, že pri štúdiu na VSOŠ sa výkon základnej vojenskej služby evidoval 24 mesiacov odo dňa vyradenia žiakov z VSOŠ, t.j. výkon základnej služby trval počas štúdia v III. a IV. ročníku VSOŠ. Štúdiom po skončení povinnej školskej dochádzky sa u žiakov

vojenských škôl vykazovalo ako doba štúdia I. a II. v časti výkazu so zaradením tejto doby do III. pracovnej kategórie. Žiaci VSOŠ vojenskú základnú školu vykonávali počas štúdia v III. a IV. ročníku. Štúdium v I. a II. ročníku VSOŠ nie je možné považovať ani za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu nebola výkonom vojenskej služby. Do vojenskej činnnej služby mohol byť zaradený iba ten, kto dosiahol vek 18 rokov. Poslucháči vojenských škôl do dovŕšenia 17 roku veku boli na vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítala do nástupu vojenskej činnnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky, t.j. v III. pracovnej kategórii. V tejto súvislosti správny súd tiež uviedol, že s prihliadnutím na účel, ktorý sledujú zákony sociálneho zabezpečenia, ktorým bolo pre účely dôchodkového zabezpečenia zvýhodniť vojakov z povolania, nezaradenie činnosti žiakov VSOŠ v predmetnom období do I. kategórie funkcií, nemožno kvalifikovať ako opomenutie, alebo nečinnosť kompetentných rezortných orgánov správy ozbrojených síl štátu, s následkom ukrátenia vojakov v službe zaradenej do I. kategórie funkcií o ich oprávnené nároky na výkon prípravy na budúce povolanie. Zaradenie vojenskej služby do preferovanej I. kategórie funkcií zákon zásadne viazal na status vojaka z povolania, pričom ak vojak nastúpil a vykonáva základnú vojenskú službu a po jej skončení bol prijatý do služobného pomeru vojaka z povolania, táto doba výkonu ZVS sa mu započítala do I. kategórie funkcií, ak bol ako vojak z povolania po prvý raz ustanovený do služby zaradenej do I. kategórie funkcií. Krajský súd konštatoval, že uvedenú zákonnú úpravu ustanovenia I. a II. kategórie funkcií pre účely dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania je potrebné vykladať v kontexte s účinným branným zákonom (zákon č. 92/1949 Zb. v znení neskorších predpisov), ktorý stanovil minimálny vek pre účely vzniku brannej povinnosti, t.j. od 1. januára roku, v ktorom občan dovŕšil 17. rok a dobrovoľne prevzatej brannej povinnosti 1. januára roku, v ktorom osoby nepodliehajúce brannej povinnosti dovŕšia 17. rok, okrem dobrovoľne prevzatej povinnosti bez ohľadu, avšak za brannej pohotovosti štátu. Samotná skutočnosť, že žalobca vo veku 15 rokov po ukončení povinnej školskej dochádzky v súvislosti s nástupom na VSOŠ podrobil sa odvodovému konaniu, nezakladá ešte jeho status vojaka v činnnej službe, nakoľko uvedeným zápisom bol zavedený do vojenskej evidencie a bol podrobený predbežnému zisťovaniu jeho spôsobilosti na vojenskú činnnú službu a zisťovaniu možnosti na zlepšenie zdravotnej a inej spôsobilosti na výkon vojenskej činnnej služby. Zároveň je potrebné konštatovať, že činnosť 15-16 ročných žiakov v I. a II. ročníkoch vojenských stredných škôl nemožno subsumovať pod žiadnu z vojenských činnných služieb v zmysle ustanovení § 20 ods. 2 písm. a/ až g/ branného zákona a rovnako nie je možné konštatovať, že boli u týchto žiakov splnené zákonné podmienky vzniku služobného pomeru vojaka z povolania podľa ustanovení § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení § 24 ods. 1 a 2, § 25 zákona č. 76/1959 Zb. v spojení s § 25 ods. 1 branného zákona. Vzhľadom na stanovený minimálny vek branným zákonom brannej povinnej a dobrovoľnej brannej povinnosti žiaci VSOŠ mohli skladať prísahu až v III. ročníku VSOŠ, t.j. v roku, v ktorom dovŕšili 17. rok života. Žiaci VSOŠ až po zložení prísahy vykonávali vojenskú činnnú službu, konkrétne základnú vojenskú službu, pričom až po jej absolvovaní boli splnené zákonné podmienky na prijatie vojakov do služobného pomeru z povolania podľa § 24 ods. 1 a 2, § 25 zákona č. 76/1959 Zb. a na vznik ich povinnosti vojenskou činnnou službou podľa ustanovení zákona č. 76/1959 Zb., v spojení s § 25 ods. 1 branného zákona. V tejto súvislosti správny súd uviedol, že žiadne povinnosti, ktoré žiaci v priebehu I. a II. ročníka VSOŠ v rámci výchovného procesu vykonávali a nazývali sa službami (napr. dozorná služba), hoci sa svojim názvom, obsahom alebo náplňou činnosti javili byť totožné s výkonom činnnosti vojakov z povolania, nemožno podradiť pod vojenské činnné služby vojakov z povolania v zmysle branného zákona. Krajský súd konštatoval, že žiaci I. a II. ročníka VSOŠ boli vojakmi mimo činnnej služby, a teda ani vo vzťahu k ich činnosti, v rámci vzdelávacieho procesu nemohlo byť realizované zaradenie medzi služby vojakov z povolania do I. kategórie funkcií.

5. Krajský súd citujúc právnu úpravu ustanovenú v čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR záverom uviedol, že zákon stanovuje formálne kritériá pre posudzovanie doby štúdia na vojenských stredných školách a neobsahuje zákonné zmocnenie pre odchyľne posúdenie tejto doby u jednotlivca na základe jej obsahu, či podobnosti so službou vykonávanou po dosiahnutí 18. roku veku v I. alebo II. kategórii funkcií, preto akékoľvek iné rozhodnutie správneho orgánu o započítaní tejto doby by bolo v rozpore so spôsobom,

ktorý stanovuje zákon.

6. Správny súd po súdnom prieskume veci dospel k záveru, že prvostupňové správne rozhodnutie, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu o zvýšenie výsluhového dôchodku, resp. prepočítanie výsluhového dôchodku je vecne správne, a tak isto i rozhodnutie žalovaného, ktorý toto rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol. Správny súd konštatoval, že vykonaným dokazovaním nezistil žiadny relevantný dôvod, pre ktorý by malo byť rozhodnutie žalovaného orgánu zrušené, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 199 SSP (zrejma chyba v písaní § 190 SSP) zamietol.

7. Správny súd o trovách konania rozhodol podľa § 168 SSP tak, že žalovanému nepriznal náhradu trov konania, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

8. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP, krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP a krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP. Navrhoval, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/59/2018-88 zo dňa 28. januára 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby zrušil rozhodnutie Ministerstva obrany zo dňa 24. 5. 2018 č. SELUZ-332-2/2018-OdSP a aby kasačný súd rozhodol - 1/ vypočítať skutočný starobný dôchodok prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok podľa platnej legislatívy ústavných práv SR a to od 31. 8. 2008 a zároveň priznať vrátenie finančných príspevkov za uplynulé tri roky, 2/ zrušiť žalobcovi krátenie výsluhového príspevku od samého počiatku jeho krátenia až do súčasnosti a nariadiť vrátiť žalobcovi finančné prostriedky za uplynulé tri roky.

8.1. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca vyslovil svoj nesúhlas s právnym posúdením a odôvodnením krajského súdu. Poukazom na žalobné námietky, ktorými namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovaného, domáhajúc sa odstránenia krátenia výsluhového dôchodku a jeho prepočítanie od samého začiatku a započítanie 1. a 2. ročníka VSOŠ ako výsluhu prepočtu starobného (výsluhového) dôchodku, vytýkal krajskému súdu, že sa len stotožnil s odôvodnením rozhodnutia žalovaného. Žalobca namietal, že žalovaný, ako aj krajský súd mylne interpretovali jeho požiadavku o prepočet dôchodku pri dosiahnutí veku 62, pritom vo všetkých žiadostiach o prepočet dôchodku vždy požadoval prepočet z I. kategórie fyzického veku t.j. 55 rokov. Vytýkal krajskému súdu, že v napadnutom rozsudku si „nevšimol“, že žalobca podával žiadosti na prepočet od prijatia zákona č. 114/98 Z. z., od samého začiatku platnosti tohto zákona. Tvrdil, že základný kameň spravodlivosti od samého začiatku účinnosti tohto zákona bol v tom, že výsluhový príspevok bol označený ako výsluhový dôchodok, ktorý sa iba považuje. Vytýkal tiež krajskému súdu, že sa stotožnil s mylným hodnotením jeho žiadosti, že žiada prepočet z pozície dovŕšenia dôchodkového veku platného pre poberateľov sociálnej dávky zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia dôvodiac, že od prijatia zákona č. 114/98 Z. z., ako aj neskôr žiadal dovŕšením 55 rokov a to zo zákonných dôvodov, keď splnil podmienky zákona č. 100/88 Zb. o sociálnom zabezpečení. Žalobca tiež poukázal na to, že na pojednávaní krajského súdu zástupca žalovaného nevedel odpovedať, alebo nechcel odpovedať na jeho otázku, prečo žalovaný nevypočítal starobný dôchodok (výsluhový dôchodok), keď o to požiadal po dovŕšení 55 rokov. Zdôraznil, že v jeho prípade bolo porušené jeho zákonné právo na výpočet starobného dôchodku prekvalifikovaného na výsluhový dôchodok, keďže zvýhodnený odchod do dôchodku z I. a II. kategórie funkcií je naďalej zachovaný, a preto žalovaný ani krajský súd nemal odobrať mu toto právo, keďže zvýhodnenie odchodov do dôchodku je v platnosti až do roku 2023. Žalobca poukazom na námietky uvedené v odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa, že tento nijak nezdôvodňuje, prečo nie je možné prepočítať starobný (výsluhový) dôchodok a na argumentáciu žalovaného v napadnutom

rozhodnutí, že odvolateľovi skončil služobný pomer pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Z. z., a preto nie je možné mu výsluhový príspevok priznať podľa tohto zákona a z tých istých dôvodov nie je možné mu priznať výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., taktiež vytýkal krajskému súdu, že sa plne stotožnil s argumentáciou žalovaného bez toho, aby urobil analýzu, prečo sa stotožňuje s týmto právnym názorom a neboli využité všetky právne prostriedky na možnosť prepočtu z výsluhového príspevku na výsluhový dôchodok a neskôr pri dosiahnutí 55 rokov fyzického veku výpočet starobného dôchodku, prekvalifikovaného na výsluhový dôchodok. Žalobca dôvodil, že napriek tomu, že odpracoval viac ako 27 rokov v armáde a z toho viac ako 23 rokov v I. kategórii funkcií, nebol mu priznaný starobný (výsluhový) dôchodok ani podľa zákona 100/1988 Zb. ani podľa zákona 114/98 Z. z. a to ani po dosiahnutí veku 55 rokov, ani podľa neskorších znení zákonov. Žalobca poukazom na odôvodnenie rozsudku krajského súdu na str. 4 bod 10 a citujúc právnu úpravu ustanovenú § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení, vyslovil nesúhlas s konštatáciou krajského súdu. Za zavádzajúce považoval aj tvrdenie krajského súdu, ktoré tiež prevzal zo zamietavého stanoviska žalovaného, s ktorým sa krajský súd stotožnil vo vzťahu k interpretácii právnej úpravy ustanovenej v § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Z. z. v spojení s §§ 90 až 95. Tvrdil, že právna úprava podľa uvedených ustanovení sa týkala aj ostatných sociálnych skupín a nielen výsluhového príspevku, ktorý sa za výsluhový dôchodok považuje.

8.2. Žalobca ďalej vytýkal krajskému súdu, že v napadnutom rozsudku nevenoval nijakú pozornosť jeho argumentácii vo vzťahu krátenia jeho výsluhového príspevku. Zdôraznil, že argument krajského súdu je zavádzajúci a skresľujúci, čo dokázal citáciu § 89 zákona č. 114/1998 Z. z. s poukazom na §§ 90 až 95. Uviedol, že skutočnosť, že skrátenie jeho výsluhového príspevku na najvyššiu výmeru starobného dôchodku 6220 Sk je nezákonné, sa opiera o fakt, že žalovaným citovaný § 24 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. nehovorí o možnosti krátiť výsluhový príspevok, ale starobný dôchodok, novela zákona č. 76/1959 Zb. však pripúšťa túto možnosť, a výšku príspevku tak stanovuje na sumu 6220 Sk. Žalobca vyslovil názor, že stoja proti sebe dve znenia zákonov rovnakého významu s tým, že prvostupňový správny orgán a žalovaný sa priklonili k horšej variante pre neho a tým ho poškodili na jeho právach, považujúc to za neprípustné. Ďalej žalobca dôvodil, že obmedzenie výšky výslovných príspevkov maximálnou sumou podľa zákona 100/1988 Zb. malo byť napravené, ale zase nebolo pre všetkých, ktorí boli obmedzením výšky zárobku a tým výšky výsluhového príspevku resp. starobného dôchodku poškodení. Žalobca poukazom na odpoveď VÚSZ na jeho žiadosť o prepočet dôchodku v roku 2008, v ktorej je uvedené, že ustanovenie § 142p ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. sa však na účastníka konania nevzťahuje, pretože účastník konania nedovršil dôchodkový vek podľa predchádzajúcich predpisov do 31. decembra 2003 uviedol, že vedľa tohto diskriminačného rozhodnutia nerovnoprávneho postavenia poberateľa výsluhového príspevku, ktorý sa len považuje ako výsluhový dôchodok, bolo krátenie starobného dôchodku odstránené. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 143d zákona č. 328/2002 Z. z. žalobca zdôraznil, že týmto rozhodnutím bolo opätovne porušené rovnoprávne postavenie pred zákonom a výsluhový príspevok bol tak isto krátený, ako bol krátený starobný dôchodok, a napriek tomu nebol tento diskriminačný prvok napravený. Žalobca tiež zdôraznil, že krajský súd, ako aj žalovaný a VÚSZ odmieta rešpektovať, že vekom, ako aj odsľúženými rokmi v I. kategórii funkcií je starobný dôchodca. Podčiarkol, že v odvolaní proti rozhodnutiu VÚSZ a aj v žalobe proti rozhodnutiu žalovaného a na pojednávaní krajského súdu namietal, že sociálna poisťovňa mu neoprávnene krátila výsluhový príspevok, nakoľko podľa zákona č. 100/88 Z. z., § 24 tak, ako bolo uvedené priamo v prepúšťacom Rozhodnutí o priznaní výsluhového príspevku 1640 Sk, pretože zmienené znenie paragrafu sa týkalo starobných dôchodcov a nie výsluhových príspevkov. Ďalej žalobca zdôraznil, že žiada, aby bola odstránená diskriminácia v tom, že mu pri výpočte výsluhového príspevku bol tento krátený o 1640 Sk. Poukazom na zákon č. 100/88 Zb., § 24 ods. 4, podľa ktorého mu bol výsluhový príspevok krátený o zmienenú sumu vyslovil názor, že aj v tomto prípade pokračujú právne zmätky, keď jeden zákon protirečí druhému.

8.3. Žalobca ďalej tvrdil, že krajský súd venoval neprimerane veľkú pozornosť tej časti žaloby voči žalovanému, ktorou vzniesol námietky vo vzťahu nezapočítania celého obdobia štúdia na VSOŠ do odpracovaných rokov pre potreby výpočtu dôchodku, ktorú časť nepovažuje za podstatnú. Tu zdôraznil, že sa rozhodol vzdať sa tejto časti v kasačnej sťažnosti.

8.4. Záverom žalobca vyslovil názor, že právnymi argumentmi dokázal, že sa jedná o nesprávny a diskriminačný prístup, ktorý nemá mať v právnom štáte oporu v zákone. Uviedol, že a teda - 1./ bol zákonom č. 114/98 Z. z. poslaný do výsluhového dôchodku z výsluhového príspevku bez výpočtu dôchodku, 2./ bol mu krátený výsluhový príspevok o značnú sumu, ale ako starobným dôchodcom, ktorým toto krátenie a neprávosť bola zákonom odstránená, a to od samého počiatku krátenia, vo výsluhovom príspevku táto nespravodlivosť naďalej pretrváva a to napriek tomu, že žalobca už pred desiatimi rokmi dosiahol dôchodkový vek z I. kategórie funkcií, je stále poberateľom výsluhového príspevku, ktorý sa za výsluhový príspevok len považuje so skráteným výsluhovým príspevkom, 3./ žalobcovi neboli za výsluhy rokov zarátané všetky roky prípravy na budúce povolanie a pre okrajovosť tejto požiadavky sa žalobca v kasačnej sťažnosti vzdal prepočtu za roky štúdia na VSOŠ.

8.5. Žalobca záverom súčasne namietal, že žalovaný rovnako aj krajský súd sa vo svojom stanovisku dôsledne nevysporiadal s obsahom vyjadrenia žalobcu, svoje stanovisko v niektorých bodoch vôbec nezdôvodnil, iba sa pridržiaval predchádzajúcich zistení, čo je pre právne postavenie žalobcu a presvedčivosť správnosti záverov nedostačujúce. Dal do pozornosti, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo 171/2005 treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať tiež nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnia súdneho rozhodnutia, za čo je možné pokladať aj tento rozsudok.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu

9. Kasačná sťažnosť žalobcu bola žalovanému doručená dňa 7.5.2019. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril tak, že nesúhlasil s dôvodmi, ktorými žalobca namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Navrhoval, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

9.1. V dôvodoch vyjadrenia žalovaný uviedol, že sa v plnej miere pridržiava skôr urobených písomných podaní i ústnych vyjadrení v predmetnej veci prezentovaných v súdnom konaní pred krajským súdom, ktoré viac ako dostatočným spôsobom negujú skutočnosti opísané v kasačnej sťažnosti sťažovateľa. Vo vzťahu ku kasačnej sťažnosti žalovaný tiež poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ predostiera kasačnému súdu identické tvrdenia a dôvody k dotknutej právnej veci, ako v jeho skôr učinенých podaniach v rámci súdneho preskúmania veci krajským súdom, s ktorými sa krajský súd i z hľadiska riadneho právneho posúdenia v plnej miere vysporiadal. Poukázal na to, že žalobca tak ako v konaní pred krajským súdom aj v rámci podanej kasačnej sťažnosti sa naďalej nevie stotožniť s právnymi predpismi Slovenskej republiky účinnými v čase jeho prepustenia zo služobného pomeru vojaka z povolania, ktoré ustanovovali nároky vyplývajúce z výsluhového zabezpečenia, ako aj s právnymi predpismi, v dôsledku ktorých sa v neskoršom období výsluhové zabezpečenie sťažovateľa upravovalo. Žalovaný vyslovil názor, že pokiaľ sťažovateľ kasačnú sťažnosť odôvodnil porušením zákona zo strany krajského súdu odvolaním sa na ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f/, g/ h/ SSP, s prihliadnutím najmä na ustanovenie § 445 ods. 1 písm. c/ SSP, pôsobí kasačná sťažnosť sťažovateľa zjavne zmätočne.

9.2. Žalovaný vo vzťahu ku kasačnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP mal za to, že k danému dôvodu kasačnej sťažnosti nemožno prihliadať z hľadiska jeho neopodstatnenosti, nakoľko stotožňovanie sa súdu s právnym názorom niektorej procesnej strany vo všeobecnosti nemožno považovať za nesprávny procesný postup súdu, v dôsledku ktorého by bolo sťažovateľovi znemožnené uskutočnenie jemu patriacich procesných práv, a to dokonca v takej miere, že by malo dôjsť k porušeniu práv na spravodlivý proces.

9.3. Vo vzťahu k námietke žalobcu, ktorou namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP krajským súdom žalovaný uviedol, že vychádzajúc z obsahu kasačnej sťažnosti sťažovateľ tento dôvod nevymedzil v súlade s § 440 ods. 2 SSP, neuviedol právne posúdenie veci krajským súdom,

ktoré pokladá za nesprávne a následne neuviedol, v čom by teda mala nesprávnosť právneho posúdenia veci krajským súdom spočívať. Žalovaný mal za to, že pokiaľ v kasačnej sťažnosti nie sú uvedené konkrétne okolnosti svedčiace o tom, že rozhodnutie súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, samotné sťažovateľom uvedené ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g/ SSP nemožno považovať za dostatočné naplnenie dôvodov, pre ktoré kasačnú sťažnosť podal, lebo v tomto prípade kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno preskúmať z hľadiska jeho opodstatnenosti. V danej súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžsk/5/2017 z 20. februára 2018.

9.4. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti v intencii § 440 ods. 1 písm. h/ SSP žalovaný uviedol, že tak ako dôvodil v predchádzajúcom bode vyjadrenia, taktiež v prípade poukazovania sťažovateľa na dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP je zrejme, že sťažovateľ tento dôvod nevymedzil v súlade s § 440 v ods. 2 SSP. Tvrdil, že pokiaľ aj sťažovateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 171/2005 z 27. apríla 2006, avšak tento sa netýka identickej, resp. obdobnej právnej veci, ktorá bola prejednávaná pred krajským súdom a ktorá by bola kasačným súdom posúdená odlišne, a teda v konečnom dôsledku nemožno konštatovať, že by sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalobcu uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti žalobcu treba vyhovieť.

11. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/59/2018-88 zo dňa 28. januára 2019, ktorým krajský súd podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SELUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie.

12. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

13. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky č. SELUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018, ktorým žalovaný podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v spojení s § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. VÚSZ-65206053323601/2018 z 09. 03. 2018. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia podľa § 105 ods. 4 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. žalobcovi nezvýšil výsluhový dôchodok.

14. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva

je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

15. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

16. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, nevykonal v súlade s právnou úpravou zákona č. 328/2002 Z. z. v spojení s právnou úpravou právnych predpisov - zákon č. 76/1959 Zb., zákon č. 100/1988 Zb., zákon č. 114/1998 Z. z., dospejúc k predčasnému záveru, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím sú zákonné.

17. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovaného a právnej úpravy zákonov o sociálnom zabezpečení vojakov a policajtov na vec sa vzťahujúcej, kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či postup Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia ako aj žalovaného pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu na zvýšenie a prepočítanie výsluhového dôchodku bol súladný so zákonom.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

18. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je

zvrchovaný, demokratický a právny štát.

19. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

20. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

21. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

22. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd konštatuje: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

23. Podľa článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

24. Ústavné sociálne práva, i keď sú súčasťou základných práv a slobôd, vykazujú na rozdiel od iných ústavných základných práv inú právnu povahu. Táto odlišnosť je daná predovšetkým inou kvalitatívnou pozíciou štátu, keď základom sociálnych práv je rovnosť, sociálna bezpečnosť a spravodlivosť, na rozdiel od základných ústavných slobôd, základnou substanciou ktorých je sloboda [BARANCOVÁ, H.

Slovenské a európske pracovné právo (slovenská a česká judikatúra európskych súdov), Žilina: Eurokodex, 2004, s. 987, ISBN 80-88931-32-0, s. 39].

25. V tejto súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť tiež na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 306/2010, podľa ktorého cit.: „ (...) Orgánom verejnej moci a predovšetkým súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“, prípadne aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2007, sp. zn. III. ÚS 274/07 podľa ktorého cit.: „Orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narušala ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy.“ Rovnako najvyšší súd odkazuje na závery plynúce z nálezů Ústavného súdu Českej republiky z 21. januára 1999 sp. zn. III. ÚS 257/98, podľa ktorého cit.: „ (...) Jednou z funkcií Ústavy, zvláště ústavní úpravy základních práv a svobod, je její "prozařování" celým právním řádem. Smysl Ústavy spočívá nejen v úpravě základních práv a svobod, jakož i institucionálního mechanismu a procesu utvářeni legitimních rozhodnutí státu (resp. orgánů veřejné moci), nejen v přímé závaznosti Ústavy a v jejím postavení bezprostředního pramene práva, nýbrž i v nezbytnosti státních orgánů, resp. orgánů veřejné moci, interpretovat a aplikovat právo pohledem ochrany základních práv a svobod.“

26. V tomto kontexte najvyšší súd poukazuje aj na princíp rovnosti, ktorý vo svetle prejednávanej veci úzko súvisí s princípom sociálneho štátu (Sozialstaat), ktorý zaväzuje štát, aby konal s cieľom vytvorenia spravodlivého sociálneho poriadku. Zatiaľ čo právny štát je vyjadrením zákazu svojvôle štátnej moci, či defenzívnej zložky ochrany práv jednotlivca pred svojvôľou štátu, a vnímaný v užšom zmysle ako negatívne formulovaný zákaz diskriminácie, princíp rovnosti predstavuje materiálny základ celej pozitívnej zákonodarnej činnosti i kontrolnej právomoci súdnictva. Ak právny sociálny štát požaduje od verejnej moci zaistenie rovnakého zaobchádzania pred zákonom a na základe zákona, tak rovnako požaduje jej viazanosť ústavným princípom rovnosti ľudí v dôstojnosti a právach. Tento pozitívny záväzok má zákonodarca uskutočňovať v oblasti regulácie nárokov osobitne zraniteľných skupín osôb prostredníctvom aktívnych opatrení, ktoré zaisťujú nediskriminačné zaobchádzanie s nimi, t.j. princíp rovnosti sa zasadzuje o zaistenie materiálnej spravodlivosti [BOUČKOVÁ, P.: Rovnosť a sociální práva. Nakladatelství Auditorium s.r.o., Praha 2009, s. 198. ISBN 978-80-87284-02-5, s. 81-82].

27. Vychádzajúc z uvedeného a zo skutkových okolností posudzovaného prípadu v nadväznosti na právnu úpravu sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, kasačný súd konštatuje, že základnou otázkou v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu pred krajským súdom, ako súdom správnym, v preskúmvanej veci bolo posúdenie, či správny orgán prvého stupňa, ako aj žalovaný pre vydanie zákonných rozhodnutí o žiadosti žalobcu zo dňa 10.1.2018 si zadovážili dostatok skutkových podkladov, či na žalobcom uplatnený nárok aplikovali relevantnú právnu úpravu a svoju úvahu, na základe ktorej dospeli k právnemu záveru, nálezite a zrozumiteľne odôvodnili. Následne v konaní kasačného súdu, predmetom ktorého je posudzovanie zákonnosti rozhodnutia správneho súdu, je posúdenie, či správny súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu nálezite postupoval v súlade s právnou úpravou Správneho súdneho poriadku, či vo veci samej vydal rozhodnutie v súlade so zákonom a či svoje skutkové zistenia a právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver o zákonnosti resp. nezákonnosti rozhodnutia žalovaného, nálezite odôvodnil tak, aby rozhodnutie správneho súdu bolo jasné a zrozumiteľné nielen právnu verejnosť, ale aj pre laickú verejnosť, avšak najmä pre každú zúčastnenú stranu v preskúmvanej veci.

28. Skutkové zistenia v danej veci potvrdzujú, že žalobca žiadosťou zo dňa 10.1.2018 žiadal o prepočítanie a zvýšenie výsluhového dôchodku z dôvodov neoprávneného krátenia pôvodne priznaného výsluhového príspevku a nezapočítania doby štúdia v 1. a 2. ročníku na VSOŠ. Správny orgán prvého stupňa - Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia rozhodnutím č. VÚSZ-65206053323601/2018 z 09. 03. 2018 podľa § 105 ods. 4 písm. a/ zákona č. 328/2002 žalobcovi nezvýšil výsluhový dôchodok. V odôvodnení uvedeného rozhodnutia prvostupňový správny orgán konštatoval, že pre vznik nároku na výsluhový príspevok a jeho výšku v zmysle zákona č. 76/1959 Zb. bola rozhodujúca výlučne len doba služby v ozbrojených silách. Právny dôvod na prepočítanie výsluhového dôchodku žalobcu nebol dôvodný, a taktiež nebolo dôvodné ani započítať dobu štúdia v I. a II. ročníku vojenskej strednej odbornej školy, ani doby civilného zamestnania do doby trvania služobného pomeru. Výsluhový dôchodok žalobcovi od 01. 05. 1998 bol poskytovaný v súlade s právnou úpravou. Na základe odvolania žalobcu proti uvedenému prvostupňovému rozhodnutiu žalovaný rozhodnutím č. SELUZ-332-2/2018-OdSP zo dňa 24. mája 2018 podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. v spojení s § 59 ods. 1 a 2 správneho poriadku odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 9.3.2018 potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia sa žalovaný v zásade stotožnil so skutkovými zisteniami a právnym záverom prvostupňového správneho rozhodnutia. Krajský súd napadnutým rozsudkom žalobu žalobcu podanú proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného zamietol. V odôvodnení rozsudku sa krajský súd stotožnil s dôvodmi žalovaného uvedenými v preskúmanom rozhodnutí. Žalobca v kasačnej sťažnosti vytýkal žalovanému, ako aj krajskému súdu, že nesprávne vyhodnotili jeho žiadosť o prepočítanie a zvýšenie výsluhového dôchodku z dôvodov neoprávneného krátenia pôvodne priznaného výsluhového príspevku, nechali bez povšimnutia jeho námietku vo vzťahu jeho diskriminácie na základe právnej úpravy sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov a svoje rozhodnutia zrozumiteľne neodôvodnili. Súčasne vytýkal krajskému súdu, že do odôvodnenia napadnutého rozsudku v celosti prevzal dôvody žalovaného, pre ktoré žalobcovi nebol prepočítaný a zvýšený výsluhový dôchodok, bez vlastnej analýzy.

29. Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného, ako aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd zistil, že tak žalovaný, ako aj krajský súd doposiaľ nevenovali náležitú pozornosť námietke žalobcu, ktorou namietal diskrimináciu jeho osoby vo vzťahu krátenia jeho výsluhového príspevku. Najvyššiemu súdu súčasne neuniklo pozornosti, že napriek rozsiahlemu odôvodneniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, z jeho obsahu jasným a zrozumiteľným spôsobom nevyplýva právna úvaha súdu, na základe ktorej dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného. Kasačný súd z uvedeného dôvodu prisvedčil argumentácii žalobcu uvedenej v kasačnej sťažnosti, ktorou namietal nedostatočné resp. nepresvedčivé a nezrozumiteľné odôvodnenie napadnutého rozsudku, vytýkajúc krajskému súdu, že v odôvodnení napadnutého rozsudku sa v celom rozsahu len stotožnil s dôvodmi žalovaného správneho orgánu uvedenými v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaného, pre ktoré žalobcovi nebol prepočítaný a zvýšený výsluhový dôchodok bez toho, aby urobil analýzu, prečo sa stotožňuje s týmto právnym názorom a neboli využité právne prostriedky na možnosti prepočtu z výsluhového príspevku na výsluhový dôchodok a neskôr pri dosiahnutí 55 rokov fyzického veku výpočet starobného dôchodku, prekvalifikovaného na výsluhový dôchodok. Taktiež neuniklo pozornosti kasačného súdu, že žalobca v žalobe, ako aj v kasačnej sťažnosti síce uvádza, že žiadosťou z 10.1.2018 žiadal prepočítať a zvýšiť výsluhový dôchodok pre neoprávnené krátenie pôvodne priznaného výsluhového príspevku, avšak tak ako zo žaloby, tak aj z kasačnej sťažnosti jasne a určito nevyplýva, čoho sa vlastne žalobca domáha a na základe akého skutkového a právneho základu, keď v žalobe jasne a určito neformuluje skutočnosti týkajúce sa jeho sociálneho zabezpečenia v starobe a obsah žaloby sa tak javí nezrozumiteľným a rozporným. V danej súvislosti kasačný súd považuje za potrebné poukázať na to, že žalobca v žalobe okrem iného napr. uvádza, že prepočítať a zvýšiť výsluhový dôchodok žiada ku dňu dovŕšenia veku 62 rokov, t.j. k 31.8.2015, pritom v kasačnej sťažnosti uvádza, že prepočet dôchodku vo všetkých žiadostiach žiadal k dovŕšeniu veku 55 rokov, ďalej v žalobe, ako aj v kasačnej sťažnosti sa žalobca odvoláva nielen na právnú úpravu sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov ustanovenú v zákone č. 328/2002 Z. z. a v predchádzajúcich právnych predpisoch - zákon č. 76/1959 Zb., zákon č. 114/1998 Z. z., zákon č. 100/1988 Zb., ale aj na právnú úpravu sociálneho zabezpečenia vo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia ustanovenú v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom

poistení v znení neskorších predpisov.

30. Podľa § 139 ods. 2 SSP v odôvodnení rozsudku správny súd uvedie stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

31. Najvyšší súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

32. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015 sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, (súčasná úprava v § 139 ods. 2 SSP) v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávnych predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.... Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

33. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999).

34. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a ani Ústavného súdu Slovenskej republiky a v neposlednom rade ani judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k nezákonnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

35. Vo svetle vyššie uvedenom kasačný súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že z odôvodnenia krajského súdu nie je zjavné jeho vlastné posúdenie, keď z dôvodov uvádzaných krajským súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia

nevyplýva, na základe akej úvahy ustálil svoj právny záver o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného, z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu tiež nevyplýva, z akých dôvodov považoval interpretáciu právnej úpravy ustanovenej v právnych predpisoch o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov - zákon č. 328/2002 Z. z., zákona č. 114/1998 Z. z. a zákon č. 100/1988 Zb. a zákon č. 76/1959 Zb. zo strany žalovaného za zákonnú vo vzťahu k žalobcovi, stotožniac sa s právnymi závermi žalovaného bez náležitého zdôvodnenia, pričom nechal bez povšimnutia namietanú argumentáciu žalobcu. Krajský súd sa s námietkami žalobcu náležite nezaoberal, keď bez ďalšieho zdôvodnenia sa stotožnil s argumentáciou žalovaného a na zásadné otázky vznesené žalobcom v žalobe nedal dostatočnú odpoveď. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na právnu úpravu ustanovenú v § 202 ods. 2 veta prvá SSP, v zmysle ktorej správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. V súlade s uvedenou právnou úpravou kasačný súd opätovne konštatuje tak, ako uvádza vyššie, že v súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávnych alebo procesnoprávnych právach. Vzhľadom k uvedenému bolo preto povinnosťou správneho súdu pred začatím súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného najskôr odstrániť nejasnosti žaloby, či už písomnou výzvou žalobcu, alebo jeho podrobným výsluchom, a tak si ujasniť skutkový a právny základ súdneho prieskumu rozhodnutia žalovaného. Následne vykonať súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného a vo veci rozhodnúť.

36. Vychádzajúc z uvedeného vyššie najvyšší súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je v jeho podstatnej časti nejasné, neurčité a nezrozumiteľné a v neposlednom rade aj nepresvedčivé, ktorá skutočnosť podmieňuje nezákonnosť napadnutého rozsudku krajského súdu pre jeho nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatku odôvodnenia. Vzhľadom k uvedenému najvyšší súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v preskúmanej veci je jednostranné a formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladné s právami v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

37. Z uvedených dôvodov najvyšší súd námietku žalobcu uvedenú v kasačnej sťažnosti, ktorou namietal, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP, vyhodnotil ako dôvodnú, keďže táto spochybnila vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v kasačnej sťažnosti, ktorými namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP a krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu podľa § 440 ods. 1, písm. h/ SSP, sa kasačný súd nezaoberal a to práve z dôvodu nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia správneho súdu.

38. Pokiaľ žalobca v kasačnej sťažnosti žiadal, aby kasačný súd rozhodnutie Ministerstva obrany zo dňa 24. 5. 2018 č. SEĽUZ-332-2/2018-OdSP zrušil a vo veci rozhodol tak, že - 1/ vypočíta skutočný starobný dôchodok prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok podľa platnej legislatívy ústavných práv SR a to od 31. 8. 2008 a zároveň prizná vrátenie finančných príspevkov za uplynulé tri roky, 2/ zruší žalobcovi krátenie výsluhového príspevku od samého počiatku jeho krátenia až do súčasnosti a nariadi vrátiť žalobcovi finančné prostriedky za uplynulé tri roky, kasačný súd upriamuje pozornosť žalobcu na právnu úpravu Správneho súdneho poriadku, v zmysle ktorej súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v prípade, že dospeje k záveru, že rozhodnutie orgánu verejnej správy, alebo postup mu predchádzajúci, je v rozpore so zákonom, rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Na konanie a rozhodovanie o právach, povinnostiach a oprávnených záujmoch fyzických a právnických osôb v administratívnom konaní majú právomoc na základe zmocnenia zákona príslušné orgány verejnej správy. Súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti tohto rozhodnutia nemá právomoc na zrušenie preskúmaného rozhodnutia orgánu verejnej správy a nahradenie ho svojim rozhodnutím. Správny súd ak po preskúmaní rozhodnutia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom žalobu zamietne (§ 190 SSP). Ak správny súd

po preskúmaní rozhodnutia žalovaného dospeje k záveru, že v preskúmvanej veci nastali zákonné podmienky ustanovené v § 191 ods. 1 písm. a/ až g/ SSP, rozhodnutie žalovaného zruší a podľa okolností konkrétneho prípadu vec mu vráti na ďalšie konanie. Opačným postupom by súd zasahoval do právomoci orgánu verejnej správy. Z uvedených dôvodov kasačný súd vyhodnotil vyššie uvedený návrh žalobcu na rozhodnutie v kasačnom konaní ako právne nerelevantný.

39. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

40. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, ustáliť zásadné otázky žalobcom nastolené v žalobe, vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec, v ich intenciách posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a to v súlade s názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne krajský súd opätovne o nároku na náhradu trov konania vrátane o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

41. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.